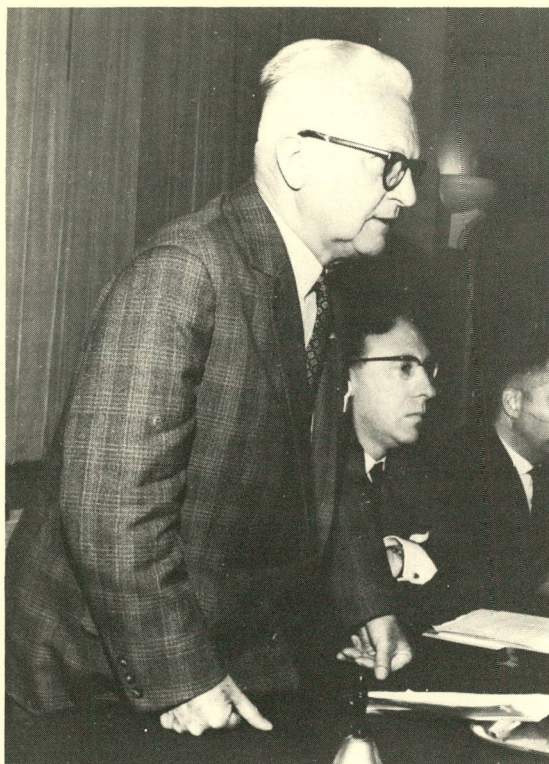

KUYPERS, Julien, leraar, letterkundige, socialistisch voorman en ambtenaar-generaal van het Ministerie van Openbaar Onderwijs (Pepingen, Brabant, 14 augustus 1892 - Vorst 16 november 1967).

Kuypers kreeg te Gent een onderwijzersopleiding en gaf les aan onderwijsinrichtingen te Brussel en Tienen, tot Jules Destrée, minister van kunsten en wetenschappen, hem in 1920 benoemde tot onderbureauchef. In 1925 werd hij, als secretaris van het kabinet, de rechterhand van minister Camille Huysmans; in dezelfde periode werd hij benoemd tot inspecteur van het normaalonderwijs. In 1930 stelde de Senaat hem aan als lid van de Raad van Beheer van het Nationaal Instituut voor Radio-omroep (NIR-INR). In 1937 werd hij benoemd tot voorzitter van het Dagelijks Bestuur van de Radio en zo bleef Kuypers tot één jaar

voor zijn overlijden bijna doorlopend met de hoogste leiding van het Radio-, later ook Televisie-Instituut, belast. Tussen 1936 en '40 was Kuypers in de zich snel opvolgende coalitieregeringen kabinetschef van verscheidene socialistische ministers (De Man, E. Soudan, A. Balthazar, Edg. Blancquaert). In 1939 bevorderd tot bestuursdirecteur, werd hij in mei 1940 door de regering belast met de organisatie van het onderwijs voor kinderen van uitgeweken landgenoten. De bezetter onthief hem van zijn functie in het onderwijsdepartement, waarna Kuypers samen met Jan Boon zorgde voor de organisatie van geheime zenders en contacten onderhield met de regering in Londen. Deze benoemde hem op 1 september 1944 met terugwerkende kracht tot secretaris-generaal van het Ministerie voor Onderwijs en Wetenschappen.

In 1953 werd hij administratief verantwoordelijk gesteld voor een grote brand in het Ministerie van Onderwijs en tijdens de homogene CVP-regering voor enkele maanden geschorst. Deze strenge beslissing heeft Kuypers moeilijk kunnen vergeten. In 1954 was hij opnieuw kabinetschef van de minister van openbaar onderwijs, L. Collard. In de socialistisch-liberale coalitieregering A. van Acker was hij nauw betrokken bij de reorganisatie van de onderwijswetgeving, die aanleiding gaf tot de schoolstrijd (1955-'56). In 1956 werd hij door de regering - Van Acker benoemd tot buitengewoon gezant en gevolmachtigd minister voor de buitenlandse culturele betrekkingen, een functie die hij tot 1962 waarnam.

Zijn taalvaardigheid, zijn gecultiveerde persoonlijkheid en groot organisatietalent brachten hem spoedig aan de top van het internationale culturele leven. Tussen 1932 en '39 en na de oorlog tot 1949 zetelde hij als lid, daarna als voorzitter, in de Union Internationale de Radiodiffusion. Als lid van de Belgische delegatie had hij in

1946 zitting in de eerste algemene conferentie van de Unesco te Parijs; later (1949), in de culturele commissie van de Raad van Europa in Straatsburg, van de West-Europese Unie (1957), van het Fonds Culturel du Conseil de l'Europe (1959), van de Conseil de Coopération Culturelle te Straatsburg (1962). Als gevolmachtigd minister voor de internationale culturele betrekkingen leidde hij van 1945 tot '62 bijna alle internationale onderhandelingen van België.

Als overtuigd socialistisch militant was Kuypers een even overtuigd flamingant en groot-Nederlander. In de socialistische beweging was hij betrokken bij vrijwel alle initiatieven die de culturele verheffing van het volk beoogden. Reeds in 1922 doceerde hij Nederlandse letterkunde aan de Arbeidershoogeschool, opgericht door Hendrik de Man, en aan de Ecole Ouvrière Supérieure te Brussel. In 1923 behoorde hij tot de mede-oprichters van de Vlaamse Club voor Kunsten, Wetenschappen en Letteren te Brussel, waarvan hij in 1932 voorzitter werd, en in 1925 was hij betrokken bij het bestuur van de Vlaamse Vereniging van Letterkundigen.

Als rechterhand van C. Huysmans behoorde hij reeds in 1927 tot de opstellers van het eerste cultureel verdrag met Nederland. Op het Eerste Vlaamsch Socialistisch Congres (20-21 maart 1937) stelde hij een plan voor tot „de onmiddellijke verwezenlijking der culturele autonomie” door de splitsing van het Ministerie van Openbaar Onderwijs. In 1946 stelde hij zelf de tekst op van het eerste naoorlogse cultureel verdrag met Nederland, waarbij hij onmiddellijk eerste voorzitter werd van de uitvoerende commissie. Datzelfde jaar werd hij redactielid van het Nieuw Vlaams Tijdschrift, waarvan hij in 1967 directeur werd. Hij maakte tevens deel uit van de redactie van De Nieuwe Stem (1950-'60). Kuypers was tevens lid van de Koninklijke Vlaamse Academie voor Taal- en Letterkunde (1947), van de Maatschappij der Nederlandse Letterkunde te Leiden (1947) en van de PEN-club (1951).

Kuypers was de initiatiefnemer van de Belgisch-Nederlandse Conferentie der Nederlandse Letteren (1951) en lanceerde als voorzitter van de Belgisch-Nederlandse Commissie voor het cultureel verdrag de bekende adviesbrochure, gewijd aan de toekomst van de culturele samenwerking. In deze door Kuypers geïnspireerde brochure – in de wandel het „rode boekje” genoemd – werd aan de regeringen aanbevolen werk te maken van de culturele integratie en een gemeenschappelijke Hoge Raad voor de Nederlandse Cultuur op te richten. In 1963 was Kuypers voorzitter van een groots Nederlands congres te Antwerpen, waar hij opnieuw een hartstochtelijk pleidooi hield voor een doeltreffende culturele integratie.

In 1964 leidde hij de internationale werkgroep van historici ter voorbereiding van de viering van de 100ste verjaardag van de Socialistische Internationale.

Het bibliografisch overzicht van Julien Kuypers' geschriften bestaat uit letterkundig werk, essays, studies en medewerking aan verzamelwerken, meestal gewijd aan historische en actuele, sociale en Vlaamse vraagstukken en figuren. Hij schreef ook heel wat boeken voor praktisch schoolgebruik, vooral gericht op de studie van de Neder-

landse letteren. Hij was bovendien een veelzijdig en produktief medewerker aan vele maand- en weekbladen van uiteenlopende aard.

„Kuypers was een wonder mengsel van realistisch initiatief en sentimentaliteit, synthese en impressionisme, individualisme en gemeenschapszin” (Karel Jonckheere). „Julien Kuypers was militant socialist en heeft zijn werk als hooggeplaatst ambtenaar, en later als gevormd minister van de culturele betrekkingen steeds gezien in relatie tot deze Vlaamse afkomst en deze socialistische gezindheid” (Garnt Stuiveling). Deze combinatie van ogenschijnlijk tegengestelde eigenschappen stelde Kuypers in staat om tegelijkertijd een werkzaam ambtenaarsleven te leiden én rustig zijn creatief literair talent te ontplooien; hij verstond de kunst om belangrijke politieke functies te koppelen aan een duidelijk Vlaams engagement. Hij was een groot internationalist, maar tevens een even groot voorstander van het behoud van de nationale culturele identiteit.

Op de culturele oriëntering van België naar het buitenland, met name naar het Noorden, op de Vlaamse oriëntering van de socialistische partij in Vlaanderen en op het weerstandsvermogen van de Nederlandse cultuur in de hoofdstad heeft Kuypers een beslissend stempel gedrukt.

WERKEN: *Herman Teirlinck* (1924); - *Het werk van Cam. Huysmans* (1928); - *Jacob Cats, agitator* (1930); - *Vertellers uit Vlaanderen: Lode Baekelmans, Cyriel Buysse, Emmanuel de Bom, Antoon Thiry, Felix Timmermans* [1933]; - *Heer Van Lembeke, rijd aan!* (1942); - *Donderkoppen* (1945); - *Camille Huysmans tachtig jaar*, in *Nieuw Vlaams Tijdschrift*, jg. 5 (1951, p. 785-816); - *Pas als Europeeërs kunnen wij Vlamingen blijven*, in *Kunnen wij als Europeeërs Vlamingen blijven?* (1963, p. 19-27); - *Vlaamse negentiendeëuwse liederen met sociale inslag*, in *Verslagen en Mededelingen van de Kon. Vl. Academie voor Taal- en Letterkunde* (1958, p. 525-539); - *Raymond Brulez, de gelijkmoedige toeschouwer*, in *Verslagen en Mededelingen van de Kon. Vl. Academie voor Taal- en Letterkunde* (1960, p. 357-388); - *De Vlaamse Beweging: een socialistisch standpunt* (1960); - *Culturele autonomie* (in samenwerking met H. Teirlinck en L. Picard, 1961); - *De man van Emblem* (1964).

LITERATUUR: *Julien Kuypers, Vlaams Europeeër* (1963); - G. Walschap, *Julien Kuypers* (1966); - A. Westerlinck, *Julien Kuypers ging heen...*, in *Dietsche Warande en Belfort*, jg. 112, nr. 10 (1967, p. 768-772); - R. Roemans en H. van Assche, *Analytische bibliografie van Julien Kuypers* (1968); - J. Weisgerber, *Hulde ter nagedachtenis van wijlen Julien Kuypers*, in *Verslagen en Mededelingen van de Kon. Vl. Academie voor Taal- en Letterkunde* (1968, p. 287-293); - J. Fleerackers, *Julien Kuypers (1892-1967)*, in *Dietsche Warande en Belfort*, jg. 117, nr. 10 (december 1972, p. 763-767).